

OVER SHARON KAM

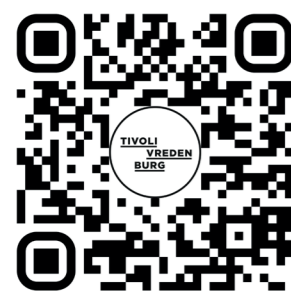
Sharon Kam is een vooraanstaande klarinettiste met meer dan 20 jaar ervaring met prestigieuze orkesten in de VS, Europa en Japan. Kam is ook een actieve kamermuzikante en werkt samen met gerenommeerde artiesten als Antje Weithaas, Liza Ferschtman, Christian Poltera en het Jerusalem Quartet. In het seizoen 2024/25 is ze artist-in-residence in de Tonhalle Düsseldorf. Naast haar diverse repertoire, dat klassieke en moderne muziek omvat, geeft ze les aan de Hochschule für Musik, Theater und Medien in Hannover.

OVER JULIAN STECKEL

Julian Steckel is geboren in Duitsland en studeerde bij Heinrich Schiff en Antje Weithaas in Wenen en Berlijn. De solocarrière van Julian Steckel kwam definitief op gang nadat hij in 2010 het ARD Concours in München had gewonnen. Eerder was hij al gelauwerd bij de Grand Prix Rostropovich in Parijs, de Grand Prix Feuermann in Berlijn en de Kronberg Pablo Casals Competition. Voor zijn opname van de celloconcerten van Korngold en Goldschmidt en Blochs *Schelomo* kreeg hij in 2012 een Echo Klassik Preis. Julian Steckel soleerde bij onder meer het Orchestre de Paris, het Royal Philharmonic Orchestra, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Residentie Orkest Den Haag en het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

OVER ENRICO PACE

Enrico Pace studeerde piano bij Franco Scala, eerst aan het Rossini Conservatorium in Pesaro (waar hij afstudeerde in orkestdirectie en compositie) en later aan de Accademia Pianistica Incontri col Maestro in Imola. Jacques De Tiège was een gewaardeerd mentor. Het winnen van het Internationale Franz Liszt Pianoconcours in Utrecht was in 1989 het startpunt van een internationale carrière. Naast zijn vele solorecitals werd hij geëngageerd door orkesten als het London Symphony Orchestra, het BBC Philharmonic Orchestra, de Bamberger Symphoniker, de Münchner Philharmoniker, het orkest van de Maggio Musicale Fiorentino en de orkesten van Göteborg, Stavanger, Sydney en Melbourne.

SCAN DE QR-CODE OM DE
PROGRAMMATOELICHTING
ONLINE TE LEZEN

MEER INTERNATIONALE TOP

Maandag 4 november

BEHZOD ABDURAIMOV

FRANCK, MOESSOROSKI & PROKOFJEV

Woensdag 20 november

MECCORE STRING QUARTET

& THOMAS BEIJER

BEETHOVEN, BEIJER & BRAHMS

Woensdag 4 december

**ANTJE WEITHAAS &
AMSTERDAM SINFONIETTA**

MOZART & DVOŘÁK

Zondag 19 januari

ANGELA HEWITT

HÄNDEL, BACH, HAYDN & BRAHMS

PROGRAMMATOELICHTING

15
DINSDAG
10

TIVOLI
VREDEN
BURG

SHARON KAM, JULIAN STECKEL & ENRICO PACE

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Pianotrio in bes 'Gassenhauer' (1797)

Allegretto con brio

Adagio

Tema con variazioni (Pria ch'io l'impegno):

Allegretto

Anton Webern 1883-1945

Drei kleine Stücke (1914)

Mässige Achtel

Sehr bewegt

Äusserst ruhig

Nino Rota 1911-1997

Trio voor klarinet, cello en piano (1973)

Allegro

Andante

Allegro

PAUZE

Alban Berg 1885-1935

Vier Stücke (1913)

Mässig

Sehr langsam

Sehr rasch

Langsam

Johannes Brahms 1833-1897

Klarinettrio (1891)

Allegro

Adagio

Andantino grazioso

Allegro

Relatief laat deed de klarinet haar intrede in het klassieke- muziekrepertoire. Bij Bach en Händel zul je het instrument nog niet vinden, maar een halve eeuw later omarmde Mozart het instrument liefdevol. Wellicht had hij liever een ‘Zauberklarinet’ gecomponeerd dan die rottige ‘Zauberflöte’ merkte een kenner eens op. En de klarinet hield stand, ook na de pruikentijd. Dit programma leidt van Beethoven, de benjamin van de Eerste Weense school via zijn bewonderaar Johannes Brahms naar de jongste meesters van de Tweede Weense School, Webern en Berg. Een geheel Weens programma dus, met een klein uitstapje over de Alpen naar een meester van de Italiaanse filmmuziek, die ook wel eens klassieke kamermuziek componeerde: Nino Rota.

Beethoven in Wenen - een ‘new kid in town’ ‘Straatdeuntjes’ of ‘meezingers’, daarmee tuigde Ludwig van Beethoven (1770 - 1827) zijn beroemde ‘Gassenhauer’- trio op. Het is ondanks de schijnbaar wat laatdunkende benaming een van de belangwekkendste piano-trio’s die hij schreef. Al eerder had Beethoven de cello - in de klassieke bezetting met viool en piano -zelfstandiger weten te maken. Hij koppelde het instrument los van de piano, die het tot dan toe als een soort chaperonne op de voet volgde. Nu kon ook de cello de hoogte in om zich eens flink te doen gelden! Daarmee kreeg het pianotrio in de vroege negentiende eeuw als het ware vleugels aangeboden. Traditioneel is de bezetting met viool, cello en piano maar vaak wordt de rol van de viool ook ingevuld door de klarinet.

NU KON OOK DE CELLO DE HOOGTE IN OM ZICH EENS FLINK TE DOEN GELDEN!

Beethoven schreef dit trio op. 11 in 1797, nog in zijn jonge jaren dus. Ach, hoe trots was hij twee jaar eerder bij zijn in Wenen gedrukte opus 1 met drie van zulke pianotrio’s: de naam ‘Louis van Beethoven’ pronkte prominent op het voorblad! Snel vond de jonge Duitser ingang in adellijke kringen vooral door zijn virtuoze improvisaties aan de piano. En zo spon Beethoven

belangrijke contacten, onder andere met de pianospelende gravin Maria von Thun , aan wie hij de nieuwe compositie opdroeg.

Het eerste deel - Allegro con brio - valt met de deur in huis met een kort opgewekt motief maar al in de beantwoording slaat de klarinet ook zoete, weemoedige tonen aan. Dat kan de cello ook! Weemoedig brengt dit instrument een gevoelige cantilene aan het begin van het Adagio, waarna zich een dialoog ontspint. Aan het derde en laatste deel - Allegretto - ontleent het trio zijn bijnaam: juist in die tijd ging in het Weense Hoftheater het blijspel ‘Zeemansliefde’ ofwel ‘de Korsaar’ met succes over de Bühne. Het melodietje van ‘Pria ch’io l’impegno’ (voor ik aan het werk ga) haalde al snel de straat en Beethoven was slim genoeg om daarvan gebruik te maken. Hij schreef er negen variaties bij. Zo kon zijn publiek in de adellijke loge elkaar verrukt aanstoten bij de eerste bliken van herkenning. De straat begon de salon te veroveren, maar minder gewelddadig dan enkele jaren eerder in Parijs was gebeurd.

De Tweede Weense School

Al het goede bestaat in drieën. Dat geldt ook voor de twee Weense Scholen die de muziekgeschiedenis kent: Haydn, Mozart en Beethoven bepaalden het gezicht van de Weense muziek rond 1800 en daarmee vormde zij een Eerste Weense School - maar minstens zo belangwekkend was het triumviraat dat zich rond 1900 in dezelfde stad aandiende. Via een annonce in de krant waar zijn broer Charlie hem op wees, belandde de jonge Alban Berg (1885 - 1935) bij de negen jaar oudere Arnold Schönberg voor compositie-onderricht. Daar ontmoette hij Anton von Webern (1883 - 1945) met wie hij vriendschap sloot. Een iconische foto van het bergwandelande stel geeft daar nog blijk van. En ondanks af en toe ruzies, jaloezie en onenigheid verbond beiden ook een grote liefde met hun leermeester Arnold Schönberg. In het eerste deel van zijn ‘Kammerkonzert’ uit 1924 documenteerde Alban Berg met drie thema’s die hij afleidde van hun drie namen, deze onverbreekelijke ‘Freundschaft’.

Webern

De drie stukjes die Anton von Webern voor klarinet en piano schreef dateren uit 1914, na zijn studietijd, maar ruim voordat Schönberg

met zijn vinding van de twaalftoonsmuziek voor de dag kwam. De moderne kunst stond nog in haar kinderschoenen: Malevitch, Kandinsky en Mondriaan hadden ternauwernood hun eerste abstracte schilderijen aan de wereld getoond. Met zijn bijna ongrijpbare, aforistische muziek formuleerde Webern al in dezelfde tijd een muzikale tegenhanger daarvan: het ging niet meer om figuratie of een lekkere straatdeun. Nee, de verhouding van vorm en kleur, punt en lijn en vooral het evenwicht daartussen vormt nu het onderwerp van een bijzondere, kristallijnen muziek in deze drie ultra-korte schetsjes. Het laatste kent maar tien maten!

Berg

Met het ‘Belle Epoque’ - de ‘mooie tijd’ tussen pakweg 1870 en 1914 - was het in het roemruchte jaar 1913, aan de vooravond van een verwoestende oorlog, wel gedaan. Keizerrijken stonden op instorten, muziekschandalen haalden de pers in Parijs, Wenen en Petersburg. Toch bleef Alban Berg, de jongste telg van de Tweede Weense School, altijd een heimelijk nostalgisch verlangen koesteren naar de weelderigheid en poezigheid van dit tijdperk. Zijn vier klarinetstukken op. 5 uit 1913 zijn dan ook heel anders dan die van Webern: lange lijnen tekenen hier het melodisch verloop, tegelijkertijd maken heftige uithalen duidelijk dat we wel degelijk met expressionistische muziek te doen hebben: ook het zogenaamd ‘lelijke’ kan gekoesterd worden. Introspectie kenmerkt het tweede deeltje, levendigheid en een soort humor het begin van het derde. Scherven van het onbezorgde Scherzo van weleer treffen we hier aan. Landerigheid en introspectie - onderbroken door een enkele heftige uithaal - neemt het echter al spoedig over in het afsluitende deel: niets geen flitsende finale!

Nino Rota

Een verdwaalde zomergast, zo lijkt deze Italiaan in dit programma. Nino Rota dankt zijn naam vooral aan de filmmuziek die hij schreef voor Fellini - maar dat beeld is vertekend. Hij begon als klassiek wonderkind en op zijn elfde voltooide hij al een eerste oratorium. Hij componeerde ook vier symfonieën en acht opera’s. Zijn klarinettrio dateert uit 1973 en heeft drie delen. Het aanstekelijke Allegretto met een

snel repeterend motiefje opent ontwapenend. Een gevoelvolle dialoog tussen cello en piano overheerst in het Andante, terwijl het vrolijke klarinetmelodietje in het Allegrissimo de onbezonnen sfeer van het circus weet op te roepen. Fellini’s ‘La Strada’ lijkt niet ver weg!

EEN GEVOELVOLLE DIALOOG TUSSEN CELLO EN PIANO OVERHEERST IN HET ANDANTE, TERWIJL HET VROLIJKE KLARINETMELODIETJE IN HET ALLEGRISIMO DE ONBEZONNEN SFEER VAN HET CIRCUS WEET OP TE ROEPEN.

Brahms

Johannes Brahms geldt als een groot bewonderaar van zijn landgenoot Beethoven, maar ook hij had oor voor de muziek van de straat. Hij viel vooral voor de charmes van Hongaarse ‘zigeunermuziek’, maar een lichtvoetig walsje ging er ook wel in. Wie kent niet zijn aanstekelijke Hongaarse dans voor piano of zijn ‘Wiegenlied’? Toen hij rond zijn zestigste eigenlijk al het componeren er aan wilde geven, kwam ‘Fräulein Klarinette’ in zijn leven. Zó gegrepen raakte hij door het spel van klarinettist Richard Mühlfeld, dat hij weer naar de veder greep en als pianist nog een aantal tournees met deze Mühlfeld ondernam. Voor ‘Fräulein Klarinette’ - zoals hij het instrument liefkozend noemde - schreef hij sommige van de mooiste pagina’s van zijn kamermuziek. Het trio in a klein is met zijn vier delen heel traditioneel van opzet, maar daarbinnen weet Brahms voortdurend te verrassen met zijn ingevingen. Wie goed luistert hoort bijvoorbeeld hier en daar wat vage reminiscenties aan een walsje of aan Hongaarse muziek, bijvoorbeeld in de felle accenten aan het slot. Maar toegegeven, niet zo opvallend als elders. Het serene overheerst in dit poëtische werk.

Kees Arntzen